

A KEVESEBB TAKARMÁNY ÉS A MAGAS INPUTANYAGÁRAK ELLENÉRE IS GYARAPODNAK AZ ERDÉLYI JUHÁLLOMÁNYOK

Fejlődik a juhtenyésztés, már csak juhász kellene

Marosszék egyik legszebb törzskönyvezett juhállománya a nyomáti Kovács családé. A nyolcszáz anya- és apaállatot tartó állattelepet Erdély több megyéjéből felkeresik a gazdák, hogy tenyészállatot vásároljanak. A hazai juhállományok fejlődése mögött a megemelkedett értékesítési árak húzódnak, a fiaival gazdálkodó Kovács Sándor éppen ezért állítja, van jövője a hazai juhászatnak, amennyiben sikerül megoldást találni a súlyos munkaerőhiányra.

» MAKKAY JÓZSEF

A Marosvásárhelyről Nyárádszereda irányába tartó megyei út mentén két maroszekei falu, Nyomát és Kebele határában festői szépségű, erdőszéli tisztáson fekszik a Kovács család juhászata. Nem csak a természeti környezet készlettel megállásra az embert, hanem a példásan rendezett állattelep is a hagyományos faépületek körül legelésző juhnyájjal. A nyolcszáz törzskönyvezett tenyészállatot nevelő Kovács Sándort megérdemelten tüntették ki a nemrég rendezett marosvásárhelyi gazdafórumon. A közigazgatásilag Nyárádgálfalvához tartozó Nyomáton élő gazdacsalád a környéken arról híres, hogy a nagy juhászati hagyományokkal rendelkező szebani és Beszterce-Naszód megyei juhtartó gazdák is gyakran felkeresik, hogy anya- és apaállatot vásároljanak állományuk frissítésére és bővítésére.

Az utóbbi két-három esztendőben folyamatosan nő a tenyészállatot kereső gazdák száma, ami azt jelzi, hogy a juhászat fejlődik, és az ideai takarmányszűk esztendő ellenére sokan fenntartják, sőt bővítik birkaállományukat. A hazai juhállományok fejlődését a magasabb értékesítési árakkal magyarázzák. Tavasszal sok településen

Meg lehet élni a gazdálkodásból. Kovács Zsombor a legelésző kosokat tereli össze egy „csoportképre”

» Az utóbbi két-három esztendőben folyamatosan nő a tenyészállatot kereső gazdák száma, ami azt jelzi, hogy a juhászat fejlődik, és az ideai takarmányszűk esztendő ellenére sokan fenntartják, sőt bővítik birkaállományukat. A hazai juhállományok fejlődését a magasabb értékesítési árakkal magyarázzák.

húsz lejtű talált gazdára élőszűki-logrammonként a húsvéti bárány, és amelyik gazdának fejésre is futotta az idejéből, idén szép bevétellel tett szert a túró és a sajt eladásából. A friss juhsajt kilóját 35 lejtű vagy drágábban lehetett megvásárolni, ha éppen talált a fogyasztó. A tejtermékek ára elsősorban azért ugrott meg, mert a juhászatokban nincs elegendő ember, aki az állatokat fejje. Kovácsékhoz hasonlóan a birka-tartó gazdák többsége évek óta nem feji a juhokat, inkább őszi eladásra hízal bárányokat. Pár hete a konstancai kikötőbe exportra leszállított bárányokat élőszűki-logrammonként 13,5 lejtűt vásárolták fel a nagybani kereskedők, a nyomáti farmról azonban az ideai szaporulat nagyobb része anya- és apaállatként lelt gazdára.

Sovány és gazdag esztendők

„A juhászatban is vannak gazdag és sovány esztendők, az egyik kiegészíti a másikat. Az állattenyésztés minden ágát kell szeretnie a gazdának, ha állattartásba fog, és ez a juhászatra kiemelten érvényes. Gyerekkorom óta ezzel foglalkozom, így számomra nincsenek rossz esztendők. Nagyon szeretem ezt a munkát” – magyarázza a 68 éves gazda, aki fél évszáz-

addal ezelőtt fiatalemberként az apjától kapott nyolc juhval és egy borbéccsel alapozta meg életre szóló juhászatát. Juhai mellett kitarított a kommunizmusban is, a környéken mindig juhászként ismerték.

A nagyszülők és a szülők juhász-múltját átvette a két fiú is, líceumi végzettséggel láttak hozzá apjuk mellett az állattartáshoz. A szomszédos faluban, Székelysárdon gazdálkodó nagyobbik fiú, Kovács Sándor Barna nyári legeltetésre Kovácsék közös juhnyájába hozza a birkáit, és ősszel hazaviszi, hogy kitelejenek a családi farmon. A nyomáti határban az apa és a kisebbik fia, Kovács Zsombor gazdálkodik, együtt látogatjuk meg az állattelepet. A farmon tartják az apaállatokat, a juhnyáj nagyobb része az első nagyobb havazásig kint tartózkodik a környező legelőkön.

Hiányzó munkáké

A villanypásztorral őrzött nyomáti állattelepre egyre nehezebb munkákat találni. Már azt fontolgatják, ha nem lesz szerződött juhász, nagyobb legelőrészeket kerítenek körbe tavasszal villanypásztorral, és a birkák ellesznek egymagukban a kutyákkal, mint a húsmarhatartó farmok tehenészei. Ez azonban csak kényszermegoldásként jöhet szóba, mert a fiatal gazda szerint a juh és a juhász elválaszthatatlanok egymástól. „A juhászatok mindenhol az országban emberhiánnyal küszködnek. Juhtartó gazdák több internetes fórumának vagyok a tagja, és mindenki arra panaszkodik, hogy nem talál juhászt. Bármilyen fizetést kínálnak, nincs jelentkező. Ma már senki nem akar tavasztól késő ősziig az állatok mellett élni. Lenézett mesterség lett” – magyarázza rossz tapasztalatait a 27 éves Kovács Zsombor. Egy idősebb juhással van szerencséjük, aki húsz éve él a Kovács-tanyán, de kérdéses, hogy jövőre találnak-e még egy embert a tavaszi bárányokkal jelentősen megduzzadó juhnyájak őrzésére.

A munkaerőhiány miatt kellett pár éve felhagyniuk a juhok fejésével, és a 12 tejelő szarvasmarhájukat is eladták. A tejjel és a feldolgozott tejtermékekkel az édesanya piacolt. Igaz, a korábbi években a tejfeldolgozásból származó bevétel a juhászat szinten tartásához kellett, hiszen a bárányok őszi értékesítési ára a mostani fele volt. A jó minőségű juhhús növekvő közel-keleti exportja egyelőre megoldja a juhteje értékesítéséről való lemondást, viszont a gazdák szerint ma is jó üzlet lenne feldolgozni a tejet, vagy frissen értékesíteni feldolgozó üzemeknek, ahol jó árat fizetnek érte. Mindez azonban attól függ, hogy találnak-e a farmra munkáskezet.

Együtt élnek a medvékkel

A 130 hektáron gazdálkodó Kovács család fiatalabb tagja, Zsombor szerint idén sikerült kigazdálkodni az inputanyagárak jelentős emelkedését. Bizonyíték erre az is, hogy a környék falvaiban a legtöbb juhállományt megőrizték, sőt új tenyészállatokat is vásárolnak. Ma már minden szükséges gyógyszer a gazdák rendelkezésére áll, hogy a juhászatokkal ne legyenek olyan gondok, mint a sertéspestis által megtizedelt disznófarmokon. A fiatal juhos gazda a hambárba pakolt abrakot mutatja, a takarmánytermesztés terén önellátóak. Az aszályos nyár ellenére sikerült annyi szénát betakarítani, ami az állatok téli szalastakarmány-szükségletét fedezi. Igaz, az ideai szénáhozam a tavalyi esztendő hatvan százaléka, de a gazda szerint jó minőségű a betakarított eleség.

Kérdésemre, hogy nem bánta-e meg ilyen fiatalon elköteleződni a juhászat mellett, Kovács Zsombor elmondja, már hosszú évekkel ezelőtt elhatározta, hogy gazdálkodni fog. Nem mezőgazdasági líceumot végzett, de úgy érzi, a szülei mellett minden csínját-bínját kitanulta a juhászatnak. Ebbe nőtt bele, és soha nem vágyott el itthonról. „Számomra furcsa, hogy a fiatalok futnak a mezőgazdaságtól. Nem lehet a farmokra semmilyen munkaerőt találni, a gazdák csak úgy maradnak talpon, ha a családdal közösen gazdálkodnak. Ha utána számolunk, a gazdálkodásból is tisztességesen meg lehet élni. Igaz, sok munkával és kitartással, de apámék példája bizonyítja, hogy honnan indultak és milyen szintre jutottak a mai törzskönyvezett juhállománnyal” – érvel a fiatalember.

Távózásunkkor Zsombor figyelmesen visszacsatolja a villanypásztor szálait. A csipésszerű elektromos áram a juhokat védi az elbarangolástól, a környéken ólálkodó medvék ugyanis simán átugornak rajta. A korábbi évektől eltérően szerencsére idén nem volt különösebb gond a medvék kártételével. A gazdák már hozzászoktak a nagyvadak közelségéhez, így jó kutyákkal sikerül megvédeni a környék legértékesebb juhállományát.

A juhakol lesz a kora tavasszal bárányozó anyajuhok otthona a Kovács-tanyán